

ideologiilor sociale este evidențiată, de cele mai multe ori, de natura lor contradictorie: „contradicțiile provin din combinația inerentă de autoritarism și efecte de dezirabilitate socială, din sensurile diferite pe care oamenii le dau unor termeni” (p. 211).

Consider că analizele și structurarea informației, preponderent la nivel teoretic, pe care o propune lucrarea de față, deschid o perspectivă – constituind o invitație adresată practicienilor domeniului – către realizarea, pe baza unor principii teoretice din ce în ce mai solidificate, a unor exemplificări, în sensul îmbogățirii materialului analitic concret existent în acest moment în sfera abordărilor pe teme de dezvoltare comunitară.

Marius Strâmbeanu

MARIEA IONESCU, SORIN CACE, *Politici publice pentru romi. Evoluții și perspective*, București, Editura Expert, 2006

Cercetările privind segmentul de populație aparținând romilor au cunoscut o evoluție continuă. Odată cu apariția strategiilor, programelor și politicilor publice pentru romi, țara noastră a făcut un pas important în ceea ce privește orientarea populației romi. Apărută în anul 2006 la Editura Expert, București, lucrarea de față îi are ca autori pe Mariea Ionescu și Sorin Cace. Aceștia pornesc o analiză bine organizată în ceea ce privește politicile publice pentru romi. Structurată în cinci capitole, cu o *prefață* care îl are ca autor pe prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, apreciind apariția acestei cărți ca „un eveniment important” (Prefață, p. 7).

Situația populației de romi din România face obiectul primului capitol din carte, pornind de la o analiză a indicatorilor privind comunitățile populației de romi. Datele și cercetările sunt furnizate de-a lungul ultimilor ani de: Recensământul din ianuarie 1992, Institutul Național de Statistică, Barometrul de opinie publică și, nu în ultimul rând, de Institutul de Cercetare a calității Vieții (1992, 1993, 2002) etc.

Anii care au trecut de la revoluția din țara noastră aduc modificări notabile statutului minorităților naționale, noutatea acestei perioade fiind apariția politicilor publice. Proiectele pornite la nivel micro au devenit structurate la nivel macrosocial, făcând un pas determinant în acest domeniu. Așa cum subliniază și autorii, evoluția politicilor publice a cunoscut trei perioade, și anume: prima perioadă a fost între anii 1990–1995, perioada „căutărilor nestructurate” (Cap. 1, p. 21), cea de-a doua perioadă a fost din 1996–2001, numită „înțelegerea responsabilităților”, pasul decisiv fiind apariția *Strategiei de îmbunătățire a situației romilor din România*, cea de-a treia perioadă fiind implementarea și „asumarea responsabilităților”. În Strategie avem abordate sectoare ca: „administrație publică, locuințe, securitate socială, sănătate, dezvoltare economică, justiție și ordine publică, protecția copilului, educație, cultură și culte, comunicare și participare civică” (Cap. 1, p. 24).

Prin elaborarea și implementarea politicilor publice în perioada 1996–2005 s-au ratificat convenții internaționale, legislație și tratate privind protecția minorităților naționale. Cadrul instituțional de la noi din țară s-a îmbogățit cu documente internaționale, cum ar fi „Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, Declarația ONU cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și Recomandările 1201 și 1203 ale Consiliului Europei” (Cap. 2, p. 25).

Al doilea capitol al cărții realizează un rezumat a ceea ce s-a petrecut din anul 1996 până în prezent cu legislația adoptată în actualul context sociopolitic al țării noastre. În ceea ce privește învățământul, din anul 2000 Ministerul Educației are o reglementare pentru facilitarea admiterii tinerilor de etnie romă în școli profesionale și licee. În anul 1992 sunt, de asemenea, asigurate locuri

speciale în învățământul superior pentru candidații de etnie romă. A crescut reprezentarea politică a romilor în partidele politice. Sectorul nonguvernamental este reprezentat prin ONG cu programe menite să sprijine minoritatea romă, deși, de multe ori, le-au lipsit resursele umane, materiale și „autosustenabilitatea” (Cap. 2, p. 37).

Evoluția implementării Strategiei de îmbunătățire a situației romilor a fost vizată de forurile superioare ale țării noastre și cele internaționale, susținute și criticate acolo unde s-au înregistrat neajunsuri prin monitorizări periodice, ținându-se cont de soluțiile găsite. Un rol important l-au avut în implementare și comunitățile științifice, prin fundamentarea programelor politicilor publice destinate romilor.

Inițiativele care pot contribui la îmbunătățirea situației romilor pornesc din structurile guvernamentale și cele neguvernamentale ale romilor. Aceste inițiative constau în revalorizarea meseriilor tradiționale, asistență, monitorizare, prevenirea și combaterea discriminării, îmbunătățirea condițiilor de viață. Un prim pas făcut în acest sens de țara noastră a fost și Planul național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale, măsuri legislative cum ar fi Legea 416/2001 privind venitul minim garantat, Legea 705/2001 privind sistemul național de asistență socială, Legea 116/2002 cu privire la prevenirea și combaterea marginalizării sociale etc. (Cap. 3, p. 57). Un alt document adoptat este *Memorandumul comun în domeniul incluziunii sociale*, care face referire și la situația romilor, în special la cea legată de problematica inegalității sociale și a sărăciei. Documentul vizează asigurarea de servicii medicale primare, combaterea oricăror forme de discriminare, accesul la educație, crearea de locuri de muncă, oportunități economice etc. (Cap. 3, p. 60)

Pentru perioada 2005–2015 este avută în vedere educația, sănătatea, angajarea în muncă și locuirea. Conform obiectivelor de dezvoltare a mileniului trebuie atinse următoarele puncte: „eradicarea sărăciei extreme și a foametei; realizarea accesului universal la educația primară; promovarea egalității genurilor și abilitarea femeilor; reducerea mortalităților copiilor; îmbunătățirea sănătății materne; combaterea HIV/SIDA, a malariei și a altor boli; asigurarea durabilității mediului; crearea parteneriatelor globale pentru dezvoltare” (Cap. 3, p. 64). Toate aceste puncte sunt și parte integrantă a obiectivelor privind situația romilor de la noi din țară.

Programele cele mai reprezentative au fost cele PHARE, sprijinite financiar de Comisia Europeană, desfășurate în diferite domenii, cum ar fi cele din educație, locuire, securitate socială, sănătate, infrastructură, comunicare, achiziție teren, justiție și ordine publică etc.

Capitolul cinci se concentrează pe „Fundația pentru o Societate Deschisă (FSD), România, promotor al politicilor publice pentru romi”. Acest capitol descrie programul inițiat de fundație, având ca domenii de interes: „testare și identificare de nevoi și priorități pe baza unor studii; educație; sănătate; istorie și cultură roma; publicații” (Cap. 5, p. 93).

Descrierea programelor inițiate de FSD aduc o notă în plus cărții, punându-ne la curent cu realizările din acest domeniu și familiarizându-ne, în același timp, cu procedurile. Autorii semnalează efectele benefice ale programelor FSD, prin: „conturarea unei politici de finanțare coerente pentru programele referitoare la comunitățile de romi; generarea unei competiții în care romii au fost mobilizați și atrași astfel încât să conștientizeze că se face ceva pentru ei și că ei, la rândul lor, pot derula programe coerente și eficiente” (Cap. 5, p. 105).

Proiectele vizând romii, derulate la noi în țară au avut ca arie de acoperire o paletă destul de largă de domenii. Pașii au fost, uneori, mai înceți, alteori, mai alerți, fiind nevoiți să se adapteze de fiecare dată, înregistrându-se uneori puncte slabe, alteori puncte forte; cert este că ele au contribuit la „cointeresarea unui număr mare de actori sociali” (Cap. 5, p. 115). Resursele umane s-au dovedit, de cele mai multe ori, insuficiente și s-au realizat eforturi mari pentru susținerea programelor, dar obiectivele atinse și relevanța lor au adus un scor destul de bun pentru cei implicați. Dezvoltarea instituțiilor și a rețelelor de organizații pentru romi au dus la noi specializări și ridicarea competenței în domeniu.

Concluzionând, lucrarea de față este de interes general celor care au contribuit și contribuie la derularea în continuare a proiectelor care vizează romii, cercetătorilor, studenților, segmentului de populație de etnie romă interesat de domeniu și nu numai.

Cristina Tudor